בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 58295-07-14 רוזנפלד נ' ויקטורי רשת סופרמרקטים בע"מ

לפני כב' השופט פרופ' עופר גרוסקופף

המבקש	**משה רוזנפלד** ע"י באי הכוח המייצגים עו"ד דרור שרמן, עו"ד אפרת גרניט ועו"ד ליאור לנדאו
	נגד
המשיבות	**1. ויקטורי רשת סופרמרקטים בע"מ** ע"י באי כוחה עו"ד אשר אפריאט, עו"ד אסף חרסט ועו"ד מאיר מירסקי **2. כהן מחסני השוק בע"מ** ע"י בא כוחה עו"ד אלישע כהן

פסק דין חלקי (בעניין המשיבה 1)

אישור הסדר פשרה בתובענה ייצוגית

לפניי בקשה לאישור הסדר פשרה בתובענה ייצוגית בעניינה של המשיבה 1 (פסק דין המאשר הסדר פשרה בעניינה של המשיבה 2 ניתן זה מכבר, ראה פירוט להלן). התובענה עוסקת בטענת המבקשים כי המשיבות, שתי רשתות סופרמרקטים, נוהגות לחייב את לקוחותיהן אשר רוכשים מוצרי מזון בתפזורת (דוגמת בשר, גבינות, נקניקים ומאפים) במחיר כולל, ללא ניכוי משקל האריזה כמתחייב על פי הדין. מהטעמים שיפורטו להלן סברתי כי יש מקום לאשר את הבקשה, ולתת להסדר הפשרה בעניין המשיבה 1 תוקף של פסק דין.

א. תיאור ההליכים

1. ביום 30.7.2014 הגיש המבקש, באמצעות באי כוחו, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן: "**בקשת האישור**"), נגד המשיבות 1 ו-2 (להלן גם: "**רשת ויקטורי**" ו"**רשת מחסני השוק**" בהתאמה) לפי פריט 1 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו – 2006 (להלן: "**חוק תובענות ייצוגיות**") ("**תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו**").

2. עניינה של התובענה, כאמור, בטענה כי המשיבות גבו מלקוחותיהן כספים ביתר, שלא כדין, בגין מוצרי מזון הנמכרים בתפזורת וזאת שעה שלא הפחיתו, טרם התשלום, את משקל האריזות של אותם מוצרים. ביחס לרשת ויקטורי, נזקו האישי של המבקש הועמד על סך של 100 ש"ח, והנזק

לקבוצה הוערך בסך של 22.3 מיליון ₪ (ביחס לרשת מחסני השוק, הועמדו הסכומים על 75 ש"ח ו- 11.3 מיליון ש"ח נזק אישי וקבוצתי, בהתאמה).

3. רשת ויקטורי הגישה את תשובתה לבקשת האישור ביום 24.12.2014, ובמסגרתה דחתה את טענות המבקש. היא טענה כי ככל שהייתה הפרה של הוראות הדין היא הייתה נקודתית ובניגוד להנחיות אשר ניתנו לעובדי הרשת. כמו כן ציינה כי היא פועלת לרכישת משקלים "חכמים", וכי משקלים "חכמים" אלו כבר הוצבו במרבית סניפיה על מנת למנוע טעויות אנוש של עובדים. עוד טענה כי לחברי הקבוצה כלל לא נגרם נזק וכי התובענה אינה מתאימה להתברר כתובענה ייצוגית.

4. ביום 13.1.2015 הוגשה תגובת המבקש לתשובת המשיבות וביום 18.1.2015 התקיים דיון מקדמי ראשון בבקשת האישור. דיון חקירת מצהירים נערך ביום 7.9.2015 ובסיומו המלצתי לצדדים לבחון אפשרות של פשרה. ביום 20.10.2015 התקיים דיון מקדמי נוסף בו שבתי על המלצה זו.

5. ביום 30.12.2015 הגישו המבקש והמשיבה 2, רשת מחסני השוק, הסדר פשרה שנכרת ביניהם וכן בקשה לאישורו בהתאם לסעיף 18 לחוק תובענות ייצוגיות. ביום 8.8.2016 ניתן על ידי פסק דין (חלקי) שאישר הסדר זה, לאחר שפורסם להתייחסויות לפי סעיף 18(ג) לחוק תובענות ייצוגיות וכן הועבר לעיונו של היועץ המשפטי לממשלה, ולא הוגשו לו התנגדויות.

6. ביום 14.11.2016 הגישו המבקש והמשיבה 1, רשת ויקטורי, בקשה משותפת לאישור הסדר פשרה שנכרת ביניהם (להלן: "**הבקשה**", ו-"**הסדר הפשרה**", בהתאמה). ביום 29.11.2016 הורתי לפעול ביחס לבקשה בהתאם להוראות סעיף 18(ג) לחוק תובענות ייצוגיות ותקנה 12(ד) לתקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע–2010, דהיינו, על פרסומה לציבור להתייחסויות ועל העברתה להתייחסות היועץ המשפטי לממשלה ולרשות להגנת הצרכן.

7. חברי הקבוצה לא הגישו התנגדויות או בקשות פרישה מהסדר הפשרה ואיש מהם לא התייצב לדיון האישור שהתקיים ביום 1.3.2017. עמדת ב"כ היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד נירה משרקי (להלן: "**עמדת ב"כ היועמ"ש**") הוגשה ביום 11.7.2015. במסגרתה, הודיעה ב"כ היועמ"ש כי היא אינה מתנגדת להסדר הפשרה, וכן התייחסה לסוגיה של מתן סעד לטובת הציבור, כמפורט להלן.

<u>ב. עיקרי הסדר הפשרה</u>

8. להלן יפורטו עיקרי הסדר הפשרה. למען הסר ספק מובהר כי בכל מקרה של סתירה בין התיאור שיובא להלן לבין נוסח הסדר הפשרה, יגבר נוסח הסדר הפשרה (אלא אם מהקשר הדברים עולה כוונה אחרת).

א. <u>הגדרת הקבוצה</u> – חברי הקבוצה בשמה הוגשה התובענה הוגדרו בבקשה כ-"**כל מי שרכשו בחנויות המשיבה מוצרי מזון שנמכרו בתפזורת ואשר משקל אריזתם נכלל במשקל המוצר שעבורו חויב הצרכן בתשלום, בשבע השנים שקדמו להגשת ה"בקשה**" (להלן: "**הקבוצה**").

ב. <u>עילות התביעה</u> – העילות אשר פורטו בבקשת האישור הן הפרה של הוראות חוק המכר, תשכ"ח – 1968, הטעייה צרכנית בניגוד לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א – 1981, הפרה של תקנות בריאות הציבור (מזון)(סימון), 1935, הפרה של צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון), תשנ"ט-1999, הפרה של צו הגנת הצרכן (סימון טובין), תשמ"ג-1983 והפרה של תקן ישראלי רשמי 1118 – תכולה אחידה של מוצרי מזון ארוזים מראש. עוד נטען כי המשיבות התעשרו על חשבון חברי הקבוצה שלא כדין ובניגוד לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט – 1979.

א. <u>התחייבויות רשת ויקטורי</u> – התחייבויות רשת ויקטורי במסגרת הסדר הפשרה נחלקות לשניים:

1. **התחייבות להתקנה ותפעול של מכשירי שקילה "חכמים"**

במסגרת הסדר הפשרה התחייבה רשת ויקטורי להשלים התקנת מכשירי שקילה "חכמים" בכל סניפיה. "משקל חכם", כך על פי הסדר הפשרה, הוא משקל דיגיטלי, אשר מחייב הכנסת נתון "משקל טרה" (ניכוי משקל האריזה) טרם ביצוע כל שקילה של מוצרי מזון הנמכרים בתפזורת. פרק הזמן שנקבע להשלמת התחייבות זו של רשת ויקטורי לגבי כל סניפיה הוא עד 12 חודשים מיום אישור ההסדר על ידי בית המשפט. בנוסף, עד להשלמת התקנת המשקלים ה"חכמים" בכל סניפיה, התחייבה רשת ויקטורי "**להציב לצד כל נקודות המכירה הרלוונטיות בסניפיה, שילוט מתאים וברור, אשר יבהיר לצרכן כי בחנויות המשיבה נשקלים מוצרים לפי משקלם הנקי וכי זכותו של הצרכן לעמוד על כך ולדרוש כי אריזת המוצר לא תיכלל בשקילה**". כמו כן התחייבה רשת ויקטורי לחדד מול כלל עובדיה את ההוראה לפיה יש להפחית את משקל האריזה בעת שקילת כל מוצר הנרכש בתפזורת / משקל.

2. **ההתחייבות לעניין תרומה**

במסגרת ההסדר התחייבה רשת ויקטורי לתרום סך של 107,500 ש"ח לטובת הציבור, באמצעות ארגוני צדקה או עמותות שהוסכמו על הצדדים ופורטו בגוף ההסדר. בעניין זה העירה ב"כ היועמ"ש בעמדתה כי בהתאם לסעיף 20(ג)2 לחוק תובענות ייצוגיות, במקרה של סעד כספי לטובת הציבור, יש להורות על העברת הכספים לקרן לניהול וחלוקת כספים, אשר הוקמה מכוח סעיף 27א. לחוק (להלן: "**הקרן**"), תוך ייעוד הכספים לתחום הקרוב לנושא התובענה. בהתאם, אני מורה כי כספי התרומה עליהם הסכימו הצדדים יועברו לקרן, למעט

סכום של 50,000 ש"ח אשר לגביו מסר ב"כ המשיבה 1 כי נתרם כבר לעמותת "גדולים מהחיים" (להלן: "**העמותה**") עובר לאישור ההסכם, "**בראיית הסכם הפשרה**". מובהר בזאת כי ההכרה בתרומה שכבר בוצעה מותנית בהגשת אישור ניהול תקין של העמותה ואישור בדבר עצם התרומה (סכומה ומועדה) לבית המשפט. עוד יובהר, כי אין בפסק דין זה כדי להביע עמדה לעניין סוגיות מיסוי הקשורות בביצוע התרומה והעברת הכספים לקרן. הכספים המועברים לקרן ייועדו למטרה צרכנית.

ב. ויתור – הסדר הפשרה קובע כי "**בכפוף לקיומו של הסדר הפשרה במלואו, מוותרים המבקש וחברי הקבוצה על כל טענה, תביעה או זכות נגד המשיבה – אשר עניינן נזכר, במישרין או בעקיפין, בבקשת האישור והסדר זה יהווה סילוק סופי ומוחלט של כל עילה, תביעה או טענה של מי מחברי הקבוצה בגין ו/או בקשר עם טענות נשוא התובענה ו/או בקשת האישור והכל בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות ותקנות תובענות ייצוגיות**".

למען הסר ספק, מובהר כי על פי דין מעשה בית דין שייווצר בעקבות הסדר הפשרה (ה"וויתור" בלשון הצדדים) מתייחס אך ורק לעילות התביעה כהגדרתן בבקשת האישור (ראה סעיף (8)(ב) לעיל).

ג. המלצה לעניין גמול ושכר טרחה – הצדדים הסכימו כי המשיבה תישא בתשלום גמול למבקש בסך 17,000 ש"ח בתוספת מחצית עלות דו"ח המעבדה והחוקר שצורפו לבקשת האישור (להלן: "**דו"ח המעבדה**"); ושכר טרחת באי הכוח המייצגים בסך 45,000 ש"ח בתוספת מע"מ.

<u>ג. אישור הסדר הפשרה</u>

9. הסדר הפשרה מבוסס על הערות בית המשפט, והוא הולך בעקבותיו של הסדר הפשרה שגובש בין המבקש למשיבה 2 ואושר על ידי כאמור בפסק דין מיום 8.8.2016. ההסדר מהווה לשיטתי הסדר "**ראוי הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה**", וזאת מהשיקולים המפורטים להלן, עליהם עמדתי גם בפסק הדין בעניין המשיבה 2:

א. הסדר הפשרה הושג לאחר חקירת מצהירים אולם גם בשלב זה ניתן לומר שסיכויי התובענה אינם ברורים. המחלוקת העיקרית בין הצדדים היא מחלוקת עובדתית המתייחסת לשאלה האם המקרים שהובאו על ידי המבקש משקפים את הכלל או מהווים את החריג שאינו מעיד על הכלל. לכל צד טיעונים טובים בעניין זה ונוכח העובדה שעסקינן בפשרה אינני רואה מקום להכריע בסוגיה זו.

ב. כפי שציינתי בעניין ת"צ 382-01-14 **שושני ואח' נ' יפאורה – תבורי ואח'** (ניתן ביום 24.6.2015) תכליתיהן המרכזיות של תובענות ייצוגיות בעניין סימון ואריזה של מוצרים הן להבטיח כי סימון ואריזה של המוצרים מעתה ואילך יעשה באופן התואם את הוראות הרגולציה ובצורה המשרתת את טובת ציבור הצרכנים. בשונה מתובענות ייצוגיות שתכליתן אכיפת זכויותיהן האינדיבידואליות של חברי הקבוצה, מטרתן של תובענות מהסוג בו עסקינן, כמו כל תובענה ייצוגית שתכליתה אכיפת רגולציה, היא להגן על האינטרס של כלל חברי הקבוצה ולעיתים האינטרס של הציבור הרחב. במקרים אלו אין להניח כי הסעד שיינתן בגין מחדלי העבר יהיה בעל אופי אישי (דהיינו בדרך של השבה או פיצוי לחברי הקבוצה), ולרוב יהיה נכון להסתפק בסעד בעל אופי קבוצתי (כדוגמת העברת כספים לצורך מטרה שיש להניח כי היא רצויה לכלל חברי הקבוצה).

ג. סבורני כי הסדר הפשרה המוצע משרת תכליות אלו הן ביחס לעתיד והן ביחס לעבר. ביחס לעתיד – שכן, לאור התחייבות מחסני השוק להתקנת "משקלים חכמים" בכל סניפיה ולחידוד ההוראות בנושא מול העובדים, תימנע, כך יש לקוות, הישנות של המקרים נשוא התובענה. ביחס לעבר - סבורני כי הסכום אשר הוסכם כי יעבור לקרן (סך של 107,500 ₪) מהווה קנס הולם בגין מחדלי העבר, וכן יספק תמריץ ראוי לפעול על פי הדין מעתה ואילך.

ד. ב"כ היועמ"ש לא הביעה התנגדות להסדר ולא הוגשו התנגדויות ע"י חברי הקבוצה.

ד. מינוי בודק

10. במקרה שלפני מצאתי כי ניתן לאשר את הסדר הפשרה ללא מינוי בודק, וזאת לאור העובדה כי הסדר הפשרה גובש על בסיס הערות בית המשפט ובשים לב לטיב העניין – אופן החיוב של מוצרי מזון בתפזורת הנמכרים ברשתות מרכולים.

ה. גמול לתובע המייצג ושכר טרחה לבא הכוח המייצג

11. הסכמת הצדדים (המהווה המלצה מבחינת בית המשפט) הייתה כי הגמול למבקש יעמוד על 17,000 ₪, בתוספת מחצית עלות דו"ח המעבדה, וכי שכר הטרחה לבאי הכוח המייצגים יהיה 45,000 ש"ח בתוספת מע"מ. בשים לב להשקעה שנדרשה מבאי הכוח המייצגים בהכנת בקשת האישור ובניהול ההליך (שכאמור כלל גם חקירת מצהירים), ולתועלת שצמחה לקבוצה, סבורני כי מדובר בסכומים הולמים ועל כן אני מאשר אותם.

ו. סוף דבר

12. לאור כל האמור לעיל, הסדר הפשרה מאושר, בהתאם למפורט בפסק דין זה.

13. הצדדים יפרסמו, על חשבון רשת ויקטורי, הודעה בדבר אישור הסדר הפשרה בהתאם לסעיף 25(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות בשניים מחמשת העיתונים היומיים הנפוצים בישראל. נוסח ההודעה וגודלה יובאו על ידי הצדדים לאישור בית המשפט בתוך 7 ימים ממועד מתן פסק דין זה.

14. העברת הכספים לקרן בהתאם לאמור בסעיף8(ג)(2) תבוצע עד לסוף חודש אפריל 2017. רשת ויקטורי תגיש לבית המשפט עד ליום 7.5.17 הודעה אשר תכלול אישור על ביצוע התרומה שביצעה, אישור ניהול תקין של העמותה הנתרמת כאמור בסעיף 8(ג) לעיל, ואישור על העברת הכספים לקרן.

15. הגמול למבקש, כאמור בסעיף 11 לעיל ישולם בתוך 30 ימים ממתן פסק דין זה (כאשר הסכום למבקש בגין עלות דו"ח המעבדה ישולם כנגד הצגת קבלה המעידה על הסכום ששולם בפועל). מחצית משכר טרחת בא הכוח המייצג, כפי שנקבע בסעיף 11 לעיל, תשולם בתוך 30 ימים ממתן פסק דין זה והיתרה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק, תשולם תוך 14 ימים ממתן החלטה בדבר השלמת ביצוע הסדר הפשרה.

16. הצדדים ימסרו לבית המשפט הודעה, מגובה בתצהיר, בדבר השלמת ביצוע הסדר הפשרה לאחר השלמת התקנת ותפעול ה"משקלים החכמים", ולא יאוחר מיום 1.3.2018.

17. **המזכירות תעביר פסק דין זה למנהל בתי המשפט לשם רישומו בפנקס התובענות הייצוגיות.**

תז"פ 8.5.17, 4.3.18.

ניתן היום, ד' אדר תשע"ז, 02 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.

פרופ' עופר גרוסקופף, שופט